

פרוטוקול מס' 250

מישיבת ועדת הפנים ואיכות הסביבה
יום שני, כ"א בסיון התשנ"ח (15 ביוני 1998), שעה 10:00

נכחו: חברי הוועדה: סאלח טריף - היו"ר
בנימין אלון

מוזמנים:

סנ"צ מוניק גולדווסר - אגף מודיעין, המשרד לבטחון פנים
תנ"צ חנה קלר - יועצת משפטית, המשרד לבטחון פנים
מיכאל אטלן - הלשכה המשפטית, משרד העבודה
עו"ד אירית בראון - עוזרת ליועץ המשפטי, משרד העבודה
מיכל דויטש - מתמחה בלשכה המשפטית של הכנסת

מנהלת הוועדה: יפה שפירא

קצרנית: ימימה פרלס

סדר-היום:

הצעת חוק שהייה שלא כדין (איסור סיוע) (הוראת שעה) (תיקון מס' 4) התשנ"ח-1998
(2712) - הכנה לקריאה שניה ושלישית.

הצעת חוק שהייה שלא כדין (איסור סיוע) (הוראת שעה) (תיקון מס' 4) התשנ"ח-1998
(2712) - הכנה לקריאה שניה ושלישית.

היו"ר סאלח טריף:

אני פותח את ישיבת הוועדה. הצעת חוק שהייה שלא כדין (איסור סיוע) (הוראת שעה) (תיקון מס' 4) התשנ"ח-1998. אנחנו בקריאה ראשונה?

בנימין אלון:

לא, ההצעה אושרה לקריאה שניה ושלישית.

היו"ר סאלח טריף:

הגב' חנה קלר, בבקשה.

חנה קלר:

לפני שלושה חודשים ישבנו כאן והזכרנו את הצורך בחוק הזה. הראינו את מידת האכיפה שלו, ואת השימוש שהמשטרה עושה בו. זה אולי לא חוק שיימנע בצורה מוחלטת, הרמטית, כניסה לישראל, אבל הוא כלי מאוד חשוב למשטרה במלחמה בנכנסים שלא כדין מהאזור. השאלה שעלתה לפני שלושה חודשים היתה לבקשת חברי הכנסת בני אלון וניסן סלומינסקי, להחיל את זה גם על ישראלים מההתיישבות. בעקבות אותה בקשה היה דיון במשרד המשפטים בהשתתפות נציגי הצבא, שדרך אגב, היו צריכים להיות כאן היום, וענף הדין הבינלאומי. חוות הדעת מונחת לפניכם והיא הולכת בצורה קטגורית, והיא מגובה גם על ידי מדיניות שר המשפטים שאין להחיל את זה, במיוחד לא במקרה הזה, כי כאן, אפילו אם אתה מחיל את זה על ישראלים, מי שנפגע מזה הם תושבי האזור. זה גם לא פרסונלי 100% נגד הישראלים, כשעוד איכשהו אפשר היה למנוע את זה. כאן אתה מדבר על זכויות של אנשים שהם תושבי האזור. ברגע שאתה מטיל על הישראלים שלא להכניס אותם או כן להכניס אותם, או להרשות להם לבקר או לא, אתה בעצם פוגע בחופש האישור, והחופש שלהם לנוע באזור שלפי המצב המשפטי אינו חלק ממדינת ישראל.

כאן אנחנו חוזרים לנקודת המוצא, שבעצם אני חושבת שגם אתם הסכמתם שיש צורך חיוני בחוק. החוק הזה פקע, דרך אגב, ב-14 ביוני. הוצא מברק לכל יחידות המשטרה.

בנימין אלון:

הוא שוב פקע?

חנה קלר:

כן. הוא פקע בגלל העניין הזה--

בנימין אלון:

אבל אמרנו שלושה חודשים שיעבור מהר.

חנה קלר:

ב-14 הוא פקע. יצא מברק לכל יחידות המשטרה שלא לאכוף אותו מהיום, עד שהוא לא יחודש. נצטרך להכניס גם כאן שלא ניתן יהיה להעמיד לדין אדם על עבירה--

בנימין אלון:

השאלה המשפטית היא אם אנחנו יכולים להאריך דבר שהוא פקוע.

חנה קלר:

אתה יכול, אבל צריכים לכתוב שלא ניתן יהיה להעמיד לדין אדם על עבירה שבוצעה בין ה-14 ליוני להמשך החלת החוק.

בנימין אלון:

השאלה אם יש לנו תוקף בכלל להחיל דבר שלא קיים.

חנה קלר:

דיברתי עכשיו עם מר שופמן לפני שבאתי לכאן. התייעצתי איתו, והוא אמר שמאחר שכאן לא מדובר על חודשים אלא זה יום או יומיים, הוא מציע לעשות את זה כך. השר שלנו היה בחוץ לארץ, ולכן נדחתה ההעלאה לקריאה ראשונה. ביקשנו משר העבודה, והוא אישר. שר העבודה לא רצה להעלות את זה, כי בפעם שעברה היו לו בעיות כי זה לא עבר, אז הוא כבר פחד, הוא לא רצה לעבור את החוויה הזאת יותר.

בנימין אלון:

הפעם גם הם לא עשו שיעורי בית, ובמקרה היה רוב, אבל אמרתי בנאום במליאה בקריאה ראשונה בשבוע שעבר - גב' קלר, כשזה יגיע לוועדה, אני לא אהיה ילד טוב.

היו"ר סאלח טריף:

אבל אתה תישא באחריות.

חנה קלר:

אני לא יכולה לשנות את העמדות שלך.

בנימין אלון:

אתה בעד החוק הזה?

היו"ר סאלח טריף:

קודם כל, יש לנו אחריות לגבי בטחון המדינה. שנית, לגבי מה שאתה אומר, זה עניין מרחיק לכת. משמעות התיקון שאתה רוצה לעשות בחוק הזה היא בעייתית מאוד.

בנימין אלון:

ב-- כתוב שכבר יש שלושה תקדימים בשנה האחרונה.

חנה קלר:

אבל הוא מתייחס לתקדימים האלה ומאבחן אותם. אנחנו גם דיברנו על זה, שכאן זה ממש פוגע בזכויות של האנשים תושבי האזור. אתה לא מטיל את זה רק על הישראלים כישראלים. את חוק שירות בטחון שהוא חייב למלא למרות שהוא חי באזור, אתה--

בנימין אלון:

אני לא אעכב את זה הפעם. אם אתה תעביר את זה, אני אצטרף ואגיש את זה כהסתייגות.

מיכאל אטלן:

גם למשרד העבודה יש עניין בדבר הזה. הוראת השעה כללה שני חלקים. חלק שמתקן תיקון עקיף לחוק שמתייחס לחוק הכניסה לישראל לתושבי האזור, וחלק שמתייחס לשאר העובדים הזרים, כך שגם לנו יש עניין בזה, מה גם שאנחנו מרוויחים מהפעילות של המשטרה. יש עניין של הקנסות למעסיקים, ויש עניין של הרישיונות.

היו"ר סאלח טריף:

מי מטפל בזה?

מיכאל אטלן:

מחלקת האכיפה של המשרד מגישה תביעות או קנסות נגד מעסיקים, ועכשיו התחלנו גם להתייעל מלפני שלושה חודשים, ולהעביר את החומר הזה לידיעת מי שעוסק ברישיונות, למתווכים ולחברות כוח אדם, כדי לבחון את ההשלכות על הרישיון של חברת כוח אדם. החוק הרי גם עוסק על מעבידים וגם על מתווכים, כך שזו פעילות שמתחילה דווקא לשאת פירות, וחבל עכשיו לבטל אותה.

בנימין אלון:

אתם גם הייתם רוצים שלא יהיו עובדים זרים באריאל ובמקומות כאלה, וכו'.

מיכאל אטלן:

עיקר הפעילות היא בתל-אביב. ידוע ששם עיקר הבעיה.

חנה קלר:

זו לא המסגרת. החוק הזה נועד להגן על כניסה לישראל מהאזור.

בנימין אלון:

בואו נעביר את זה, ואני אגיש את ההסתייגות.

חנה קלר:

אולי רק נוסף סעיף שאנחנו ננסח אותו אחר כך יחד עם נוגה, שאדם לא יועמד על עבירה שעשה לתקופה שבין ה-14 ביוני--

היו"ר סאלח טריף:

אבל אין שינוי מהותי ממה שהיה?

חנה קלר:

בפועל, גם אם לא יעמידו אותו, המשטרה לא תמצה את הדין, כי יש לה את המברק הזה.

היו"ר סאלח טריף:

הגב' קלר, אני מבין שכרגע יש רגיעה בשטח.

חנה קלר:

דווקא יש לנו כאן סטטיסטיקה של אכיפה, שכן משתמשים בחוק הזה ומעמידים לדין.

היו"ר סאלח טריף:

מה נעשה בעניין העובדים הזרים?

מיכאל אטלן:

יש מבצעים. היתרון של הוראת השעה הזאת, הוא שהיא מאפשרת לפעול גם במבצעים ליליים על מקומות לינה, כאשר זה חוסך את הצורך להוכיח העסקה ממש, שזה לא תמיד קל, כי עד שאתה לא תופס אותו ממש עובד עם המכונה, אתה לא יודע שהוא מועסק. אם אתה תופס אותו במה שקרוי מיכלאות כאלה, אתה יעיל יותר. היו מבצעים כאלה, שאני יכול להגיד באופן כללי שבשנה האחרונה נלכדו כ-600 עובדים, שזה משהו כמו בין 100 ל-150 מעסיקים.

היו"ר סאלח טריף:

אם יש שם קנסות, אולי 150 המעסיקים הללו ילמדו את האחרים לקח.

חנה קלר:

מאחר שהחוק פקע ב-14 ביוני, אנחנו מבקשים להוסיף הוראה לעניין תחילת החוק בלשון כדלהלן: "תחילתו של חוק זה במועד פרסומו, אולם לא יועמד אדם לדין בשל אבירה לפי חוק זה, בתקופה שבין ה-14 ביוני 1998, לבין יום פרסומו".

היו"ר סאלח טריף:

ואנחנו כמובן מאשרים את החוק.

בנימין אלון:

אני מבקש להוסיף הסתייגות לסעיף תחולה באזור, ואפשר להעתיק את הנוסח מחוק המועצות האזוריות התשנ"ז-1997. אותו נוסח של הסתייגות ששם התקבל בסעיף תחולה. זה גם מופיע בחוק תיקון פקודת מועצות מקומיות, וגם בחוק רשויות מקומיות. אלה שלושה חוקים שבהם נמצא הסעיף הזה.

היו"ר סאלח טריף:

זאת הצעתו של חה"כ אלון שלא נתקבלה, והיא תועבר כהסתייגות, כי עמדת הממשלה מתנגדת.

היו"ר סאלח טריף:

כמה עובדים זרים מאושרים יש לנו היום בחודש? עדיין יש זרימה של עובדים?

מיכאל אטלן:

אני לא מסוגל להגיד. יש דיווח שוטף של ראש המינהלת לעובדים זרים לוועדות אחרות, אז אפשר להזמין אותו.

חנה קלר:

אבל אצלנו אפשר לומר שבהתחלה היו לנו מימדי אכיפה מאוד נמוכים, וזה קרה פשוט מחוסר התארגנות, עד שעשו את הטפסים. עכשיו בסך הכל המספרים הולכים ועולים. מצד שני גם נותנים יותר היתרי לינה בישראל.

היו"ר סאלח טריף:

אני מודה לכם, הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 10:20